

УДК 658.6

Трансформація глобальних ринків через цифрові платформи: можливості та виклики

Литвин А.Л.,

аспірант кафедри менеджменту,

Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів

Анотація: Мета дослідження – визначити роль цифрових платформ у розширенні глобальних ринків, оцінити їхній вплив на бізнес-процеси, ринок праці, фінансові операції та економіку спільного користування. Цифрові платформи стали рушійною силою трансформації економіки, створюючи нові можливості для підприємств і споживачів. Вони сприяють глобалізації торгівлі, мінімізують витрати на ведення бізнесу та забезпечують доступ до міжнародних ринків. Висновки дослідження підтверджують, що цифрові платформи трансформують економічні моделі, стимулюючи розвиток економіки спільного користування, гнучкої зайнятості та цифрової торгівлі. Водночас існує низка ризиків, зокрема монополізація ринку, проблеми з безпекою даних та регуляторні виклики. Оптимізація державної політики та впровадження механізмів контролю можуть сприяти збалансованому розвитку цифрової економіки.

Ключові слова: глобальна економіка, цифрові платформи, бізнес-моделі, трансформація ринку, штучний інтелект, дистанційна зайнятість.

Цифрові платформи стали ключовим фактором трансформації світової економіки, забезпечуючи нові можливості для підприємств та споживачів. Вони спрощують міжнародну торгівлю, оптимізують бізнес-процеси та сприяють розвитку економіки спільного користування. У сучасних умовах цифрові платформи виступають не лише інструментами ведення бізнесу, а й механізмами, що змінюють структуру глобального ринку, зменшуючи бар'єри входу для малих і середніх підприємств (МСП). Проте поряд із численними перевагами постають виклики, пов'язані з монополізацією ринку, безпекою даних та регуляторними обмеженнями.

Цифрові платформи, такі як Amazon, Alibaba, eBay, відіграють значну роль у розширенні можливостей електронної комерції. Вони дозволяють малим і середнім підприємствам виходити на міжнародні ринки без значних капіталовкладень у фізичну інфраструктуру. Це спрощує доступ до глобальних ринків, знижує витрати на логістику та маркетинг [1, 2].

У фінансовому секторі сервіси PayPal, Stripe та Revolut змінили підхід до транзакцій, забезпечуючи миттєві й безпечні платежі без необхідності використання традиційної банківської інфраструктури. Це сприяє швидкому

розвитку цифрової економіки та розширенню можливостей для стартапів і підприємців [1].

У сфері зайнятості такі платформи, як Upwork, Fiverr і Freelancer, надають спеціалістам змогу працювати дистанційно, що підвищує мобільність робочої сили та дозволяє бізнесу знаходити фахівців без територіальних обмежень. Проте така модель працевлаштування також може призводити до нестабільності доходів і відсутності соціальних гарантій [2, 4].

Штучний інтелект і великі дані відіграють важливу роль у розвитку цифрових платформ, дозволяючи їм аналізувати поведінку користувачів, персоналізувати маркетингові стратегії та підвищувати ефективність бізнес-моделей. Такі алгоритми використовують компанії Google, Facebook та Amazon для оптимізації рекламних кампаній і збільшення залученості користувачів [2].

Проте, варто звернути увагу на виклики та ризики цифрових платформ.

Однією з основних загроз є монополізація. Великі технологічні компанії, такі як Google, Facebook, Apple та Microsoft, контролюють значну частину цифрової економіки, що обмежує можливості конкуренції для нових учасників ринку. Це може призвести до нерівноправного доступу до цифрових ресурсів і зниження темпів інновацій [2, 3].

Проблеми кібербезпеки також залишаються актуальними. Оскільки цифрові платформи оперують величезними обсягами персональних даних, вони стають мішенню для кібератак. Нещодавні інциденти, пов'язані з витоками даних у Facebook та інших соціальних мережах, підкреслюють важливість посилення заходів кіберзахисту [3].

Регуляторні виклики включають питання податкової політики та правового регулювання діяльності цифрових платформ. Різні країни впроваджують податки на цифрові сервіси (наприклад, у ЄС та США), що впливає на фінансову стійкість технологічних компаній та змушує їх адаптуватися до нових умов [3, 4].

Майбутнє цифрових платформ пов'язане з інтеграцією передових технологій, зокрема штучного інтелекту, блокчейну та хмарних обчислень. Впровадження цих інновацій дозволить підвищити ефективність роботи платформ, посилити їхню безпеку та зробити бізнес-процеси більш прозорими [4, 5].

Серед перспектив розвитку – удосконалення законодавчої бази, спрямованої на зниження рівня монополізації, посилення заходів захисту персональних даних і створення сприятливих умов для малих підприємств, які використовують цифрові платформи для виходу на ринок [4, 5].

Підсумовуючи, можемо зазначати, що цифрові платформи є рушійною силою глобальної економічної трансформації, оскільки вони сприяють розвитку електронної комерції, цифрових фінансових послуг та гнучких форм зайнятості. Водночас виклики, такі як монополізація, ризики безпеки даних і

регуляторні обмеження, потребують комплексного підходу для забезпечення сталого розвитку цифрової економіки.

Для ефективного функціонування цифрових платформ необхідно розробити збалансовану державну політику, спрямовану на підтримку конкуренції, посилення заходів кібербезпеки та забезпечення рівного доступу до цифрових сервісів.

Список використаних джерел:

1. Parker G. G., Van Alstyne M. W., Choudary S. P. Platform Revolution: How Networked Markets Are Transforming the Economy and How to Make Them Work for You. 2nd ed. New York, W.W. Norton & Company, 2021. 480 p. URL: <https://wnorton.com/books/9780393354355> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Wu, X., & Gereffi, G. (2018). Amazon and Alibaba: Internet governance, business models, and internationalization strategies. International Business in the Information and Digital Age (Vol. 13, pp. 327-356). Emerald Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1108/S1745-886220180000013014> (дата звернення: 11.03.2025).
3. Савицька, Н. Л. Маркетинг у соціальних мережах: стратегії та інструменти на ринку В2С. *Маркетинг і цифрові технології*. 2017. Т. 1, № 1, с. 20-33.
4. Литвин, А. Л., Миленський, В. М., Баришнікова, В. В. (2025). Роль цифрових платформ у розширенні глобальних ринків для нових економічних моделей. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14926249> (дата звернення: 9.03.2025).
5. Касяненко І. А., Грінько І. М. Реалізація стратегії розвитку цифровізації економіки України в умовах Індустрії 4.0: міжнародний досвід країн ЄС. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2022. №21. С. 105–110. DOI: 10.20535/2307-5651.21.2022.254838 (дата звернення: 13.03.2025).

Annotation: The study aims to determine the role of digital platforms in expanding global markets and assess their impact on business processes, labor markets, financial operations, and the sharing economy. Digital platforms have become a driving force in the transformation of the economy, creating new opportunities for businesses and consumers. They contribute to the globalization of trade, minimize business costs, and provide access to international markets. Digital platforms transform economic models, stimulating the sharing economy, flexible employment, and digital trade. However, risks like market monopolization, data security issues, and regulatory challenges exist. Optimized government policy and control mechanisms are essential for the balanced development of the digital economy.

Keywords: global economy, digital platforms, business models, market transformation, artificial intelligence, remote employment.

Науковий керівник:

Горинь М.О.

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів